

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Cooperatio cum peccante, n. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

est circa eandem personam, quæ intendebatur occidi. Verum de alia persona, & de prædicta occasione servi, vel non Sacerdotis, & similibus vitæ nocuentis, loco aliorum, qui offendi intendebantur, non loquitur. sed ejus ratio idem videtur probare; semper enim is, dum tendit formaliter ad amoliendam Dei offensam, licet agit, sine ulla obligatione restitutionis, & sine pœna irregularitatis ex delicto, vel excommunicationis, si forte percussus sit Clericus; qui enim culpam non committit, pœna dignus nulla est. Verum, quemadmodum Vasquez solū respectu ejusdem personæ id resoluit, ita resolutum & ego volo: respectu enim diversarum, nimis durum est, idem sine meorum lectorum approbatione velle concedere.

m Sanc. de matr. l. 7. d. 11. n. 24.
n Vasq. l. c. n. 13.

14. Atque hæc de mero consilio, invitatione, persuasione: At si latro ita dicat: *Nisi tu me adjuves ad furandum minus à Petro, ergo furabor majus ab eodem Petro*, poterisne illum adjuvare, si alia via non est furem avertendi à majore summa? Respondeo, o posse, quia dominus in re sua, & de qua potest disponere, censetur id velle, cum tuo hoc auxilio rem utilem pro illo geras. Quod si latro pari modo poscat auxilium ad furandum minus ab hoc; secus; dicat se furaturum ab alio tertio majus, vel poscat auxilium ad vulnerandum Petrum; secus, occidet Paulum; esto, posses modo supra dicto id consulere, non autem p potes adjuvare. Ratio est, quia consilium per se tendit ad evitandam majorem

culpam; at auxilium, seu cooperatio per se tendit ad ipsum peccatum, quod licet minus, peccatum tamen est, quodque sicuti committere tibi non conceditur soli, ita neque cum socio.

o Vasq. ibi. lege item Dian. p. 5. tr. 7. ref. 19. fine. p Vasq. ibi. n. 14.

Cooperatio cum peccante.

15. Non est quæstio dignum, an possis cooperari in actione ipsa peccaminosa proximi, v. g. in accipiendo aliena, invito domino, in occidendo, in percutiendo innocentem; manifestè enim tunc, ut num. præcedenti dictum est, complex esses peccati; sed quæstio, & quidem varia, ac frequentissima praxis est, an liceat cooperari cum actione proximi ex se indifferente, ex qua ipse sumit occasionem peccandi: an v. g. liceat, scalas fenestræ admove, quæ actio est ex se non mala, si scias, aliquem velle illa commoditate uti ad furandum, licet furtum tu nequaquam intendas.

16. Sit regula universalis: Ex causa rationabili, justa nimirum, & proportionata, non committit peccatum, nec consequenter onus restitutionis contrahit is, qui scienter participat, seu scienter cooperatur cum aliquo in actione, quæ non est intrinsecè mala, sed in se considerata indifferens est, si ipse illam actionem ordinet ad finem bonum, idest, vel ad suam necessitatem avertendam, vel ad suam utilitatem consequendam, quamvis alius ea abutatur ad peccandum.

Hanc regulam quamvis plures impugnent, sequuntur tamen doctissimi plu-

mi plures; cuius ea ratio brevis est, quia quando te urget causa rationalis, ut facias illud opus, moraliter censearis, non posse aliud facere; illa enim urgens necessitas aufert à te potentiam moralem, ergo tunc non teneris, ab eo opere te cohibere. Probatur consequentia, quia abstinere ab eo opere, quod ex se malum non est, ideo deberes, ut impedires, seu, ut non permitteres peccatum proximi: at impedire tunc non debes, ergo &c. Probo hanc minorem: tunc non potes; tollit enim à te, ut dictum est, potentiam moralem urgens illa causa, ergo non debes; siquidem ad impossibile nemo tenetur: quare tunc non iudicaberis velle peccatum proximi, sed propter necessitatem tuam solum censeberis negativè permittere: Vbi vides, totam rationem hujus doctrinæ fundari in duobus; primò, in natura operis, seu actionis, quæ ex se sit non mala; secundo in causa rationali excusante, quæ sit justa, & proportionata cum opere faciendo, hoc est, quæ ejus sit ratio, ut respectu operis, quo male utitur criminofus, censeatur pro te moraliter urgens, & necessaria. Si alterum ex his absit, cooperantem peccare, non est dubium. Solum dubitare quis posset, quo peccati genere? & respondet Sanchez, r. eo genere peccati, quod committit ea actione abutens. Quod si dicas, esse solum contra charitatem, cum De Lugo, / legantur, quæ dixi suo loco de scandalo; inde enim, an id possit dici, colliget studiosus Lector.

De Lugo, r. 2. d. 115, 240. § 40. Pa-

lid. 1. q. 10. p. 5. Azor. t. 1. l. 8. c. 22. q. 6. &c. 24. qu. 14. Less. l. 2. c. 9. qu. 122. &c. 23. n. 30. & l. 4. c. 2. n. 24. Rebell. q. 14. à n. 49. Suar. t. 3. in 3. p. p. d. 18. sec. 1. Sanchez. l. 1. in Dec. c. 7. Castrop. t. 1. tr. 6. d. 6. de charit. à p. 7. Diana p. 5. tr. 7. per totum, citans Pontium, duos Hurtad. aliosq. r. Sanchez. l. c. n. 10. s. De Lugo de penit. d. 10. sec. 4. §. 2. t. In opusc. de Confess. l. 2. c. 1. §. 17. n. 101.

17. Verumenimvero unde exploratum habeam, causam esse sufficienter excusantem? Arbitrio prudentis potius, quam certa regula id definiri potest. Non enim semper eadem causa excusabit, sed maximè perpendi debet primo, remotè, an proximè opus indifferens sit conjunctum cum peccato abutentis; nam si remotè, minor causa te excusabit; si proximè, major & urgentior causa opus erit ad excusandum; secundò, an sit in materia justitiæ, ubi intercedit damnum tertij majorque urget obligatio, ne cum ejus damnificatione coopereris, an in alijs materijs, in quibus minor solet urge-re obligatio: major enim in materia justitiæ causa excusationis esse debet, minor in alijs. Tertio, conducet item, advertere, an si tu eam cooperationem proximo neges, cessaturus is sit à peccato; si enim cessaturus esset, major causa requiritur, quam si nequam, Vides, quam implexa, quam confusa sit allata regula? Illi ergo acquiescere non possumus, nisi ad casus particulares, praxis gratia, descendamus, nam sic aliquanto clarior evadet regula, & nonnihil accuratius Confessarius sublevabitur.

Coop-